

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Waltti-liikenteestä ja linja-autovuorojen aikatauluista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Krista Mikkosen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 421/2016 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta Waltti-liikenteen ongelmat saadaan korjattua, olemassa olevat linja-autovuorot koottua yhteen, luotettavaan palveluun ja ELY-keskusten järjestämän liikennöinnin jatko turvattua myös tulevaisuudessa ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä varmistaakseen, että liikennekaaren tavoitteet toteutuvat Waltti-järjestelmän suhteen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Julkisesti hankitussa liikenteessä käytetty Waltti- lippu- ja maksujärjestelmä kehitettiin vastaamaan vuonna 2009 muuttuneen uuden joukkoliikennelainsäädännön kilpailutuksille asettamia vaatimuksia. Tavoitteena oli luoda järjestelmä, jonka avulla pystytään kohdentamaan liikennöitsijämaksut ja julkinen tuki lain ja EU-asetuksen edellyttämällä tavalla. Kun lippu- ja maksujärjestelmäpalvelut hankitaan erillään, voivat liikennöintikilpailutuksiin osallistua kaikki liikenteenharjoittajat samalta viivalta, mikä parantaa kilpailutuksen onnistumista. Uudet lippu- ja maksujärjestelmät on otettu eri alueilla ja kaupungeissa käyttöön liikennöintisopimusten uusimisen mukaisessa aikataulussa.

Liikenneviraston ylläpitämä matka.fi -palvelu ja sen taustatietokanta tuottaa valtakunnallisesti kattavaa tietoa aikatauluista ja reiteistä. Palveluun on yhdistetty myös raideliikenteen ja kotimaan lentoliikenteen säännöllinen liikenne. Vaikka matka.fi -verkkosivusto on jo käytössä, palvelun seuraava versio, joka toimii myös matkapuhelimissa (beta.matka.fi) tulee laajasti käyttöön loppuvuodesta 2016. Palvelun kehitysversio on saatavilla jo myös suomen ja ruotsin kielellä. Kaikki joukkoliikenteen aikataulu- ja reittitiedot on velvoitettu toimittamaan Liikenneviraston matka.fi -matkatietopalveluun.

Hallitusohjelman tavoitteena on edistää liikenteen digitalisaatiota ja liikenteen palvelumarkkinoiden syntyä. Liikenteen palvelumarkkina-ajattelussa yhteentoimivuutta edistetään laajasti monitoimijakentässä ja eri liikennemuotojen kesken ovelta ovelle palveluina. Tavoitteena on joukkoliikenteen tehokkuutta kasvattamalla ja houkuttelevuutta lisäämällä luoda edellytyksiä markkinaehtoisesti kannattaville palveluille. Tämä vähentäisi merkittävästi yhteiskunnan tuen tarvetta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 421/2016 vp

Keskeinen toimenpide liikenteen digitalisaation edistämiseksi ja liikenteen palvelumarkkinan synnyttämiseksi on liikennekaari -lainsäädäntöhanke. Sen avulla on tarkoitus luoda velvoite ja seurantakeinot, jotta siirtyminen digiaikaan tapahtuu liikenteessä mahdollisimman nopeasti. Liikennekaari velvoittaisi kaikki muutkin kuin joukkoliikenteen palveluntuottajat tarjoamaan olennaiset tiedot liikkumispalvelustaan suoraan sähköisessä muodossa siten, että tietoja voidaan muokata käyttäjän tarpeita palveleviin helppokäyttöisiin aikataulupalveluihin. Näin kenellekään ei syntyisi yksinoikeutta omistaa tietoa aikatauluista tai reiteistä ja sitä kautta markkinoita väristävää asemaa.

Palvelumarkkinoiden edellyttämää eri liikennemuotojen ja palvelujen yhteentoimivuutta ja matkojen ketjuttamista ei kuitenkaan saada aikaan ilman siirtymistä verkkopohjaisiin eli taustajärjestelmäpohjaisiin lippu- ja maksujärjestelmäratkaisuihin. Viranomaisen hankkiman joukkoliikenteen osalta liikennekaari edellyttäisi, että käytettävien lippu- ja maksujärjestelmäpalvelujen tulisi olla taustajärjestelmäpohjaisia. Turun Fölin lippujärjestelmä on ensimmäinen Suomessa toteutettu tämän vaatimustason ratkaisu. Taustajärjestelmäpohjaisuus mahdollistaa yhteiskäyttöisyyden laajentamisen kaikkien taustajärjestelmäpohjaisten lippujen kanssa myös ulkomaille.

Liikennekaarta on valmisteltu nimenomaisesti siitä lähtökohdasta, että joukkoliikenteen lippujärjestelmien tulisi olla yhteentoimivia, ja että yhteentoimivuudesta tulisi joukkoliikenneviranomaisten julkisten hankintojen kriteeri. Ministeriö on jo liikennekaaren valmistelun aikana edellyttänyt, että joukkoliikenteen kilpailutuksissa Walttia ei saa pitää ainoana hyväksyttynä lippuratkaisuna. Lisäksi ministeriö katsoo, että yhteiskäyttöisyyden on toimittava niin markkinaehtoisessa kuin kilpailutetussa joukkoliikenteessä.

Taustajärjestelmiin luotavien rajapintojen kautta voidaan edistää julkisen ja markkinaehtoisien joukkoliikenteen yhteentoimivuutta sekä uusia liiketoimintamalleja. Liikennekaari velvoittaisi myös mahdollistamaan kolmannen osapuolen myymät kertalipputuotteet suoraan sähköisen yhteyden kautta. Silloin lippujen hinnat olisivat suoraan saatavissa näistä aikataulupalveluista tai kolmannen osapuolen tarjoamien älypuhelinsovellusten kautta. Ratkaisut mahdollistavat myös kokonaan uuden liikkumisen operaattoritoiminnan, jolloin asiakas saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdeltä operaattorilta.

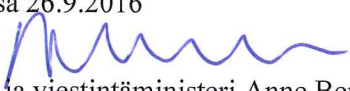
Ajantasainen matkatieto ja yhteentoimivat lippu- ja maksujärjestelmäpalvelut ovat keskeisiä tekijöitä liikenteen palvelumarkkinan edistämisessä. EU- selvityksen pohjalta on arvioitu, että saumattomien liikenteen tieto- ja lippujärjestelmien on arvioitu Suomessa tuovan pelkästään nykyisille toimijoille 29,5 miljoonan euron operointikustannussäästön vuosittain. Liikennekaaren toivotaan aikaistavan investointeja, jotka yrityksille olisivat vaikutuksiltaan positiiviset.

Ministeriö pitää tärkeänä että markkinoille syntyy mahdollisimman erilaisia yhteentoimivia maksutapoja ja lipputuotteita. Kun vaatimukset yhteentoimivuudelle saadaan liikennekaaren myötä säädettyä lain tasolla, kuluttajille voidaan jatkossa tarjota erilaisia maksutapoja heidän käyttäjätottumuksensa mukaisesti. Myös Waltti – järjestelmän tulee täyttää liikennekaaren yhteentoimivuusvaatimukset.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 421/2016 vp

Yhteisen lainsäädäntökehityksen aikaansaaminen on välttämätön edellytys tavoitettiin pääsemiseksi. Ministeriö ja hallinnonala ovat sitoutuneet aktiivisesti edistämään myös täytäntöönpanovaiheessa liikennekaaren tavoitteiden saavuttamista.

Helsingissä 26.9.2016

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner